

Berättelsen om den gäckande vattenläckan

Informationen finns också på www.kisang.se

Den stora vattenläckan

För ungefär en månad sedan drog vattenansvariga slutsatsen att den höga vattenförbrukningen under senhösten måste vara förorsakad av en läcka på någon ledning någonstans i Kisäng. Problemet var att tidigare stora läckor har presenterat sig, exempelvis i vägdiken. Hösten 2019 var det mycket nederbörd vilket medförde att det var blött i marken på många ställen. Vi behövde andra sätt att försöka hitta läckan. På posthusets anslagstavla och www.kisang.se har vi löpande beskrivit våra planer, åtgärder och resultat.

Ett förvillande spår

Torsdagen den 23 januari sent på eftermiddagen tappade vattenverket helt sin leveransförmåga. Någonstans i Kisäng läckte det ut väldigt mycket vatten. Vi larmade via e-post och flera Kisängsbor gav sig ut i kvällsmörkret och letade efter läckan. Flera timmar senare hittades den men visade sig vara en ny och helt annan läcka än den vi letat efter. Den var enkelt att åtgärda och sedan återgick vi till det stegvisa sökandet efter läckan som började i höstas.

Improviserade metoder

Kisängs vattenledningsnät är nu drygt 40 år och inte särskilt väl dokumenterat. Tidigare vattenansvariga har förtjänstfullt bidragit till att upprätthålla leveransen och i viss mån förbättrat dokumentationen men såvitt vi har hört har de inte varit med om något liknande så vi fick uppfinna våra egna metoder för felsökning. Så sakteliga gav det oss indikationer som avgränsade vårt sökområde. Mot slutet blev det uppenbart att läckan var någonstans i träskmarken mellan Rådjursspåret och Älgspåret. Vi grävde fram ledningarna på flera ställen och till slut var det bara träskmarken kvar att söka i.

Vi hade inga säkra kartor över hur ledningarna gick i området och det var inte bärighet nog att skicka ut en grävmaskin dit. En idé som dök upp var att försöka trycka in luft i ledningarna för att se var i träsket det bubblade. Efter konsultation av sakkunniga förstod vi att helt oljefri tryckluft var en absolut förutsättning så det fick bli en "hobbyapparat" från Jula med hemsnickrade kopplingar mellan 50 mm vattenledning och en smal tryckluftssläng.

Vi började tömma ledningarna och fylla på med luft. Länge sökte vi utan framgång och med tilltagande missmod.

Berättelsen om den gäckande vattenläckan

Informationen finns också på www.kisang.se

En del av gänget som jobbade hörde plötsligt ett märkligt ljud på ett ställe där vi inte förväntade oss att det fanns en huvudledning. Efter två små spadtag såg det ut som om någon kokade ägg i en grop i marken. Det puttrade och bubblade mycket tydligt. Närmast runt omkring såg man inte nämnvärt mycket vattenflöde.

Eftersom det började bli sent på eftermiddagen onsdag den 12 februari avbröt vi arbetet för att inte riskera att hamna i ett okontrollerat läge utan tillgång till nytt rörmaterial och ytterligare assistans.

Påföljande morgon grävde vi djupare och hittade en gammal T-koppling på en 50 mm huvudslang som läckte rejält.

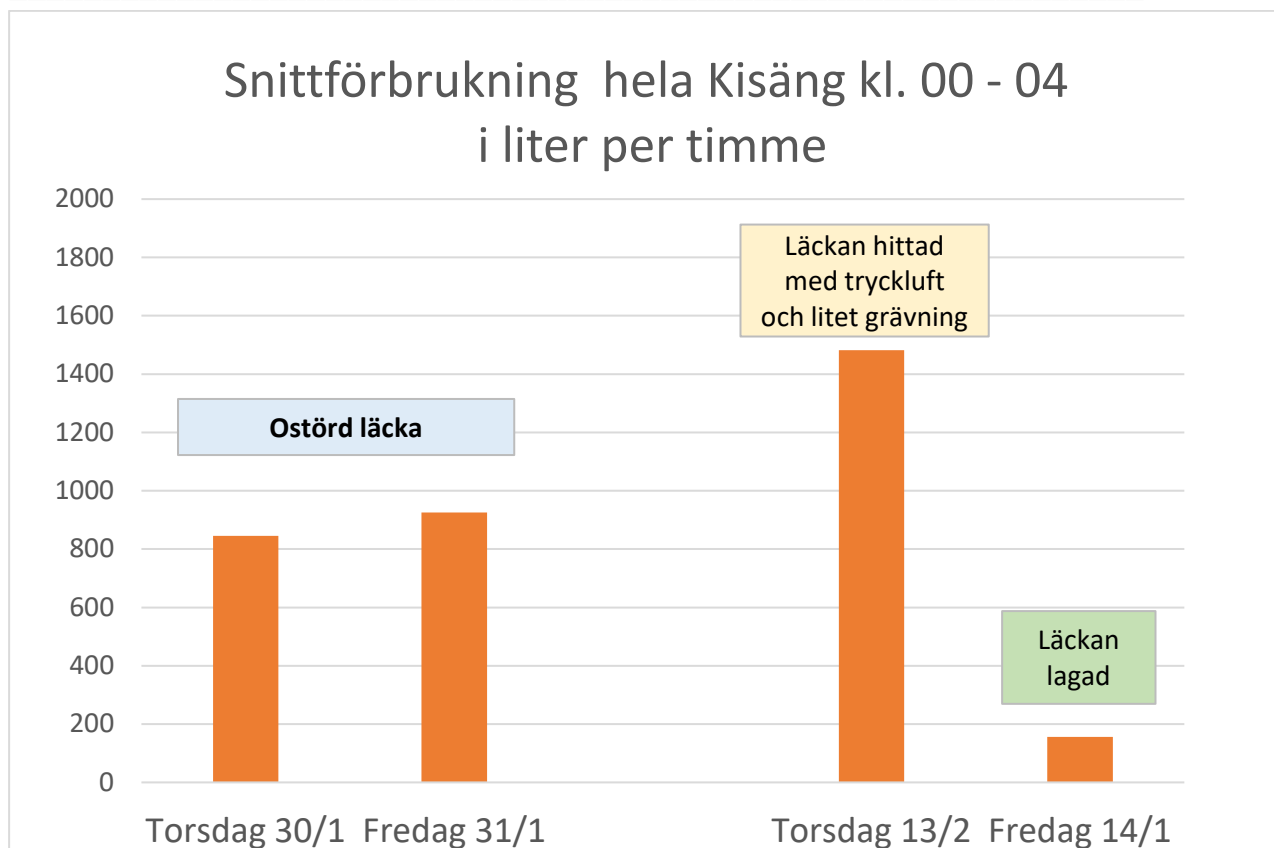
Nytt material införskaffades och hela kopplingen gjordes om. Därefter släppte vi på vattentrycket och kopplingen visade sig hålla tätt.

Man kan med rätta fråga sig varför denna koppling började läcka hösten 2019, efter 20 – 30 års drift utan problem. Det finns ingen yttre påverkan i form av grävarbeten eller dylikt som kan förklara detta. En tänkbar hypotes är att kombinationen av extrem torka 2018 och delvis 2019 i kombination med väldigt mycket regn hösten 2019 gjorde de normala markrörelserna större än vanligt. De som ersatte den gamla kopplingen påpekade också att den läckande slangen inte var avsågad helt rakt och kanske inte helt bottnade i kopplingen.

Berättelsen om den gäckande vattenläckan

Informationen finns också på www.kisang.se

Diagrammet visar hur vattenläckan ökade när vi stökade med den och sedan minskade radikalt när läckan var åtgärdad. Minskningen är ungefär 10 m³ per dygn vilket motsvarar drygt 60 fulla badkar som runnit ut i kärret. Genomsnittsförbrukningen per dygn första kvartalet 2019 var 23 m³ så läckan har ökat förbrukningen med närmare 50 %. Åtgärden är mycket värdefull för KSF. Förutom att de direkta driftkostnaderna för el och pH-korrigerings minskar avsevärt så minskar slitaget på pumparna och icke minst uttaget ur grundvattentäkten.

Kisängs vattenledningsnät är ganska gammalt och vi kommer förmodligen att råka ut för nya situationer som liknar denna. Därför är det viktigt att vi tillvaratar den kunskap och erfarenhet som vi fått i det här jobbet och att kommande nya generationer av vattenansvariga lär sig av "de gamla".

Att få sitt dricksvatten från en samfällighet innebär att det bara är vi som bor i Kisäng som ansvarar för att det fungerar. Vi kan inte ringa till kommunen eller någon annan och kräva att de ska lösa problemen. I viss mån kanske vi kan köpa hjälp från entreprenörer men om det ska omfatta löpande driftsövervakning och akut felavhjälpan utan vår medverkan kommer det att bli mycket dyrt för alla boende i Kisäng.

Berättelsen om den gäckande vattenläckan

Informationen finns också på www.kisang.se

Varmt tack till de som gjorde jobbet

Ante, Billy och Bengt som ledde arbetet och genomförde en hel massa praktiskt arbete, vid tangentbordet, i vattenverket och i leriga gropar ute i träsket.

Ulla och Alba som upptäckte den exakta platsen för båda läckorna.

Lasse Johansson, Cerenko Transport AB i Bettna, som i många år har hjälpt KSF med såväl vattenledningsnätet som grusvägarna. Utan hans kunskap och erfarenhet samt hans två grävmaskiner hade vi aldrig klarat det här.